

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 lipca 2013 r. (data stempla pocztowego) skierowanym przeciwko (...) Spółce z o.o. z siedzibą w W. powód J. R. wniósł o zasądzenie od pozwanej spółki na rzecz powoda tytułem ryczałtów za noclegi w podróży służbowej poza granicami kraju następujących kwot: 2.880,85 zł za miesiąc kwiecień 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 maja 2011 r. do dnia zapłaty, 3.469,45 zł za maj 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty, 3.062,49 zł za czerwiec 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lipca 2011 r. do dnia zapłaty, 2.753,22 zł za lipiec 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty, 3.080,92 zł za sierpień 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2011 r. do dnia zapłaty, 4.331,29 zł za wrzesień 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 października 2011 r. do dnia zapłaty, 2.214,31 zł za październik 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 listopada 2011 r. do dnia zapłaty, 3.395,26 zł za listopad 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty, 1.709,90 zł za grudzień 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, 2.955,24 zł za styczeń 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lutego 2012 r. do dnia zapłaty, 2.570,49 zł za luty 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 marca 2012 r. do dnia zapłaty, 3.907,79 zł za marzec 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty, 1.854,51 zł za kwiecień 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 maja 2012 r. do dnia zapłaty, 1.797,09 zł za maj 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego następujących kwot tytułem zwrotu niesłusznie dokonanych przez pracodawcę potrąceń z diet należnych pracownikowi : 204,48 zł za miesiąc maj 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty, 211,74 zł za sierpień 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2011 r. do dnia zapłaty, 3.906,90 zł za wrzesień 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 października 2011 r. do dnia zapłaty, 296,10 zł za listopad 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty, 138,18 zł za grudzień 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, 84,83 zł za kwiecień 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 maja 2012 r. do dnia zapłaty. Dodatkowo powód wniósł o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania według norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, że niezapewnienie przez pracodawcę noclegów w czasie podróży zagranicznych skutkowało koniecznością odbywania przez niego noclegu w niedostosowanej do tego kabinie samochodu. Zdaniem powoda pracodawca nie uregulował kwestii związanych z ryczałtem za noclegi w podróży służbowej w przepisach wewnętrznych, ani też nie uczynił tego w umowie o pracę łączącej strony. Ponadto w ocenie powoda pracodawca w sposób nieuprawniony dokonywał potrąceń z należnych powodowi diet, co naruszyło jego prawa jako pracownika. Sprawę zarejestrowano pod sygn. akt nr VIII P 780/13 (pozew k. 3 – 7).

W odpowiedzi na pozew z dnia 19 sierpnia 2013 roku (...) Sp. z o.o. w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwana spółka kwestionując zarzuty przedstawione przez powoda, podniosła, iż zawierając umowę o pracę miał on świadomość zasad wynagradzania, w tym wypłacania ryczałtów za nocleg, określonych zarówno w umowie o pracę, jak i w regulaminie wewnętrznym, czemu nigdy w okresie zatrudnienia u pozwanego nie zaprzeczał. Ponadto w kwestii dokonanych potrąceń pracodawca argumentował, iż brak przesłanek, które wskazywałyby na wadliwe dokonanie tych czynności (odpowiedź na pozew k. 40 – 45).

Pozwem z dnia 11 lipca 2013 r. (data stempla pocztowego) skierowanym przeciwko (...) Spółce z o.o. w W. powód E. S. wniósł o zasądzenie od pozwanej ryczałtów za noclegi w podróży służbowej poza granicami kraju w następujących kwotach: 3.697,12 zł za miesiąc wrzesień 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 października 2011 r. do dnia zapłaty, 1.183,09 zł za październik 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 listopada 2011 r. do dnia zapłaty, 4.049,43 zł za listopad 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty, 3.073,01 zł za grudzień 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, 3.049,88 zł za styczeń 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lutego 2012 r. do dnia zapłaty, 3.766,31 zł za luty 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 marca 2012 r. do dnia zapłaty, 2.158,53 zł za marzec 2012 r. wraz z ustawowymi

odsetkami od dnia 11 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty, 3.621,09 zł za kwiecień 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 maja 2012 r. do dnia zapłaty, 4.428,46 zł za maj 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty, 4.683,25 zł za czerwiec 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lipca 2012 r. do dnia zapłaty, 2.145,27 zł za lipiec 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty, 3.106,19 zł za sierpień 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2012 r. do dnia zapłaty, 3.866,31 zł za wrzesień 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 października 2012 r. do dnia zapłaty, 2.718,83 zł za październik 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 listopada 2012 r. do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie kwoty 1.714,29 zł brutto tytułem ekwiwalentu za 24 dni niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego za 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 listopada 2012 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powód zaprezentował argumentację identyczną z argumentacją wskazaną w pozwie przez powoda J. R. w zakresie braku u pozwanego czytelnych regulacji w kwestii diet. Ponadto powód wskazał na fakt niewypłacenia mu przez pracodawcę ekwiwalentu za niewykorzystany urlop w wymiarze 24 dni za 2012 rok, jak również nieudzielenie mu urlopu w okresie trwania wypowiedzenia. Sprawę zarejestrowano pod sygn. akt nr VIII P 781/13 (pozew k. 3 – 7).

W odpowiedzi na pozew z dnia 19 sierpnia 2012 roku pozwany analogicznie jak w przypadku pozwu J. R. podkreślił nieprawdziwość wysnuwanych przez powoda zarzutów w kwestii rzekomego braku regulacji dotyczących otrzymywania przez kierowców diet oraz podniósł, iż powód z całą pewnością swój urlop wykorzystał w naturze w okresie zatrudnienia u pozwanego, gdyż wynika to z załączonych do pozwu rozliczeń (odpowiedź na pozew k. 43 – 47).

Na rozprawie w dniu 29 listopada 2013 r. powyższe sprawy zostały połączone w celu wspólnego rozpoznania pod sygnaturą VIII P 780/13 (protokół k. 114, k. 115 – 118).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. R. był zatrudniony w (...) Spółce z o.o. w W. od dnia 18 marca 2011 roku. Początkowo powód świadczył pracę na podstawie umowy o pracę zawartej na okres próbny, a od dnia 18 czerwca 2011 r. na czas określony 1 roku - do dnia 17 czerwca 2012 r., na stanowisku kierowcy w samochodowym transporcie międzynarodowym (umowy: k. 9 – 10, k. 11 – 12, świadectwo pracy k. 13 - 14).

Powód E. S. był zatrudniony w (...) Spółce z o.o. w W. od dnia 4 września 2011 r., początkowo na podstawie umowy o pracę na okres próbny, a od dnia 4 grudnia 2011 r., na czas określony 1 roku do dnia 3 grudnia 2012 r., na stanowisku kierowcy w samochodowym transporcie międzynarodowym (umowy: k. 9 - 10, k. 11 – 12, świadectwo pracy k. 14 - 15).

Powodom przysługiwało wynagrodzenie zasadnicze wypłacane do 10 dnia kolejnego miesiąca przelewem na rachunek bankowy oraz dieta dzienna w wysokości 48 euro obejmująca zarówno dietę i ryczałt za nocleg. W umowach zastrzeżono jednocześnie, że powyższa dieta nie przysługuje w czasie niewykonywania pracy przez pracownika (akta osobowe, zeznania świadka M. K. k. 115 – 116, R. P. k. 116 – 117, L. M. k. 150 – 150v, k. 185, A. M. k. 150v – 151, k. 185 – 185v, K. K. (1) k. 151v-152, 184v-185, 221v-222, M. O. (1) k. 152 – 152v, zeznania R. S. k. 205 – 205v, zeznania powoda E. S. k. 204 - 205).

Podpisując kolejne umowy zawierane z pozwanym powodowie zobowiązywali się przestrzegać regulaminu wewnętrznego obowiązującego u pozwanego, który uzupełniał umowy o pracę. Dokument ten w kształcie obowiązującym w okresie zatrudnienia powodów u pozwanego wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2010 roku i zawiera on regulacje dotyczące wynagradzania pracowników, tzw. Regulamin wynagrodzeń. Zgodnie z pkt 6 powyższego regulaminu, pracownikom w związku z podróżą służbową przysługują diety i ryczałt za nocleg przyznawane wg kwot oraz stawek określonych w indywidualnych umowach o pracę. Każdorazowo kwota diety zagranicznej zawiera ryczałt za nocleg w wysokości 15 EUR za dobę. Wysokość diety z tytułu podróży służbowej na terytorium Polski reguluje Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. Powyższa regulacja obowiązująca u pozwanego od 1 stycznia 2010 roku zmieniła wcześniejszy regulamin, który nie zawierał powyższego rozgraniczenia na diety i ryczałt za nocleg

(regulamin k. 55 - 59, korespondencja e-mail k. 60 - 63, k. 98 - 102, zeznania świadka L. M. k. 150 - 150v, k. 185, A. M. k. 150v - 151, k. 185 - 185v, K. K. (1) k. 151v-152, 184v-185, 221v-222, M. O. (1) k. 152 - 152v, R. S. k. 205 - 205v, E. T. k. 262v).

Podpisując umowę o pracę pracownicy mieli przedstawiony do wglądu Regulamin Wynagradzania i byli informowani, iż dieta dzienna, o której mowa w umowie zawiera również ryczałt za noclegi w kwocie 15 euro. Niektórzy pracownicy potwierdzali na piśmie fakt zapoznania się z powyższym regulaminem (oświadczenie k. 80, zeznania świadków: A. M. k. 150v - 151, k. 185 - 185v, K. K. (1) k. 151v-152, 184v-185, 221v-222, M. O. (1) k. 152 - 152v, zeznania powoda E. S. k. 204 - 205, R. S. k. 205 - 205v).

Niezależnie od powyższego, sprawa ryczałtu za nocleg jako składnika diety była przez kierowców ogólnie dyskutowana, jako istotna kwestia finansowa (zeznania świadka A. M. k. 150v - 151, k. 185 - 185v, E. T. k. 262v).

Kierowcy zatrudnieni u pozwanego nie korzystali faktycznie z noclegów w hotelu uznając to za niepraktyczne i spali na łóżkach znajdujących się w kabinach samochodów (fotografie k. 103 - 105, oświadczenia k. 113 - 114, zeznania świadków M. K. k. 115 - 116, R. P. k. 116 - 117, L. M. k. 150 - 150v, k. 185, A. M. k. 150v - 151, k. 185 - 185v, M. O. (1) k. 152 - 152v, R. S. k. 205 - 205v).

Po audycie przeprowadzonym w 2012 r. pracodawca uznał za stosowne przedłożenie pracownikom do podpisu dodatkowego oświadczenia, w którym wyrażali zgodę na wykorzystanie w pojeździe dziennych i skróconych tygodniowych okresów wypoczynku poza bazą - w przypadku podróży krajowych oraz zagranicznych (o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju) i oświadcza, iż noclegi będą organizowali we własnym zakresie z wykorzystaniem przyznanych im środków i nie będą wnosili o wypłacanie ryczałtu noclegowego w wysokości i na zasadach przyjętych w spółce. Powyższa praktyka miała stanowić swego rodzaju zabezpieczenie spółki przed ewentualnymi roszczeniami kierowców (oświadczenia k. 113, 114, zeznania świadka K. K. (1) k. 151v-152, 184v-185, 221v-222, M. O. (1) k. 152 - 152v, R. S. k. 205 - 205v).

Mimo odebrania od pracowników takich oświadczeń, pozwana spółka i tak wypłacała pełną wysokość dotychczasowej diety, tj. w przypadku obu powodów po 48 euro, której składnikiem był ryczałt za nocleg (zeznania świadka K. K. (1) k. 151v-152, 184v-185, 221v-222).

Zwyczajowo, w okresie świątecznym pozwany organizuje spotkania wszystkich pracowników, na których prowadzi się dyskusje w zakresie zgłaszanych pracodawcy zastrzeżeń, aby problemy były rozwiązywane na bieżąco. W trakcie zatrudnienia powodowie nie zgłaszali żadnych zastrzeżeń do sposobu wynagradzania, ani nie wnosili o podwyższenie ryczałtu za nocleg. Nie zgłaszali również żadnych trudności w zakresie uzyskania dostępu do regulaminu wewnętrznego obowiązującego u pozwanego (zeznania świadka M. O. (1) k. 152 - 152v, R. S. k. 205 - 205v).

Zwykle kierowcy pozwanego w celu wykonywania pracy byli transportowani przez pozwaną spółkę busem za granicę do Niemiec lub Holandii i stamtąd świadczyli pracę w transporcie międzynarodowym w systemie 5 tygodni w trasie i tygodnia w domu lub 8 tygodni w trasie i 2 tygodnie w domu. W związku z taką specyfiką pracy świadczonej przez kierowców, pozwany pracodawca przyjmował wnioski urlopowe kierowców albo składane na piśmie albo poprzez system satelitarny. W przypadku wnioskowania przez pracownika za pośrednictwem systemu satelitarnego następnie należało wniosek potwierdzić na piśmie i złożyć do akt osobowych. W oparciu o otrzymane wnioski pracodawca ustalał grafik urlopów, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia pełnej obsady kierowców. Grafik prowadzony był w formie komputerowej, a informacja o ilości przysługujących pracownikowi i wykorzystanych dniach urlopu była zamieszczana w comiesięcznym rozliczeniu. Powód E. S. nie składał w 2012 roku żadnych wniosków o urlop (zeznania świadka K. K. (1) k. 151v-152, 184v-185, 221v-222, M. O. (1) k. 152 - 152v, k. 203v - 204, zeznania R. S. k. 205 - 205v, zeznania powoda E. S. k. 204 - 205, zeznania świadka M. K. k. 115 - 116, R. P. k. 116 - 117).

W okresie zatrudnienia J. R. u pozwanego, pracodawca potrącał mu z należnych diet następujące kwoty: 204,48 zł w miesiącu maju 2011 r., 211,74 zł w sierpniu 2011 r., 296,10 zł w listopadzie 2011 r., 138,18 zł w grudniu 2011 r. i 84,83 zł w kwietniu 2012 r., które stanowiły należności za mandaty, którymi został ukarany powód za

przekroczenie przepisów o ruchu drogowym. We wrześniu 2011 roku pozwany potrafił natomiast z diety dziennej powoda kwotę 3.906,90 zł tytułem rozliczenia zaliczki na poczet kosztów podróży pobranej i nierozliczonej przez powoda (okoliczność niesporna).

W dniu 23 maja 2012 r. powód J. R. i pozwana rozwiązali umowę o pracę za porozumieniem stron (akta osobowe, świadectwo pracy k. 13).

Pismem z dnia 30 października 2012 r. pozwana spółka rozwiązała z powodem E. S. umowę o pracę z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia, który upłynął w dniu 24 listopada 2012 r. W 2012 roku powód E. S. nie korzystał z urlopu wypoczynkowego. Pracodawca nie udzielił mu również takiego urlopu w okresie wypowiedzenia łączącej stron umowy o pracę. Tymczasem na wystawianych przez pozwaną spółkę zestawieniach na potrzeby rozliczenia wynagrodzenia powoda odnotowano, iż powód wykorzystał przysługujący mu urlop za 2012 r. , zaś w świadectwie pracy podano, iż powód wykorzystał urlop wypoczynkowy w ilości 19 dni (oświadczenie k. 13, świadectwo pracy k. 14 – 15, zestawienia k. 16 - 30).

Miesięczne wynagrodzenie brutto J. R. obliczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosiło 1.849,68 zł (zaświadczenie k. 46).

Miesięczne wynagrodzenie brutto E. S. obliczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosiło 1.581,37 zł (zaświadczenie k. 48).

Ustalenia powyższego stanu faktycznego Sąd dokonał w oparciu o przedstawione wyżej dokumenty, których prawdziwość i zupełność nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony, jak również na podstawie zeznań przesłuchanych w sprawie świadków: M. K. (k. 115 – 116), R. P. (k. 116 – 117), L. M. (k. 150 – 150v, 185), A. M. (k. 150v – 151, 185 – 185v), K. K. (1) (k. 151v-152, 184v-185, 221v-222), M. O. (1) (k. 152 – 152v, 203v – 204), E. T. (k. 262v) oraz zeznań powoda E. S. (k. 204 – 205) i przesłuchanego za pozwanego R. S. (k. 205 – 205v).

W ocenie Sądu za w pełni wiarygodne uznać należy zeznania świadków L. M., A. M., E. T., którzy w sposób spójny, logiczny oraz wzajemnie się uzupełniający przedstawili sposób zatrudniania pracowników przez pozwanego oraz sposób i zasady wypłaty ich wynagrodzenia. Jednocześnie świadkowie kategorycznie potwierdzili, iż byli informowani przez pozwanego, że w wypłacanej diecie zawiera się ryczałt za noclegi w kwocie 15 euro oraz, że była to informacja powszechnie znana kierowco, co niejednokrotnie wyrażali w prywatnych rozmowach.

Zdaniem Sądu w zakresie dotyczącym zasad rozliczania podróży kierowców, informowania o tych zasadach i wysokości diet pracowników za wiarygodne uznać należy także zeznania K. K. (1) i M. O. (1), którzy w sposób spójny, logiczny oraz wyczerpujący przedstawili zasady rozliczania kierowców świadczących pracę u pozwanego. Ich zeznania znajdują swoje potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym materiale dowodowym, w tym w załączonych do niniejszych akt dokumentach. Dodatkowo z zeznań świadka M. O. (2) wynika, że wszyscy pracownicy pozwanego podejmując w spornym okresie zatrudnienie w pozwanej spółce, zgodnie z przyjętą przez pozwanego praktyką postępowania, byli szczegółowo informowali o zasadach wypłacania kierowcom należności z tytułu podróży służbowych i przy zawieraniu umowy o pracę był im również przedstawiany do wglądu odpowiedni regulamin. Ich zeznania w tym zakresie znajdują potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym materiale dowodowym, a w szczególności w zeznaniach świadków L. M., A. M. czy E. T..

Jednocześnie w ocenie Sądu zeznania tych świadków nie zasługują na wiarę w części w jakiej twierdzili oni, że powód E. S. w 2012 roku w całości wykorzystał przysługujący mu urlop wypoczynkowy. Brak na tę okoliczność bowiem jakichkolwiek pisemnych wniosków powoda. Powód zaprzeczył także aby wnioski o urlop składał w formie innej niż pisemna. Również sami świadkowie, choć twierdzili, że powodowi udzielono urlopu m.in. w okresie wypowiedzenia nie potrafili wskazać konkretnie, który z pracowników zajmujących się kadrami informował o tym powoda i kiedy to nastąpiło. Z tych względów Sąd nie dał wiary zeznaniom K. K. (1) i M. O. (1) we wskazanym wyżej zakresie.

Zdaniem Sądu za jedynie częściowo wiarygodne uznać należy również zeznania świadków M. K., R. P. tj. w zakresie, w którym potwierdzili oni, iż razem z powodami byli zatrudnieni w pozwanej spółce, korzystali z noclegów w kabinie oraz w części, w której podali, iż dieta dzienna wypłacana przez pozwanego wynosiła około 48 euro. W pozostałym zaś zakresie zeznania tych świadków nie zasługują na przyznanie im waloru wiarygodności. W szczególności dotyczy to zaprzeczenia przez wskazanych wyżej świadków, aby powodowie wiedzieli (byli informowani przez pozwanego), iż ryczałt ten zawiera się w wypacanej diecie dziennej. W tej bowiem części zeznania świadków pozostają w sprzeczności z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym, w szczególności z zeznaniami pozostałych świadków będących również zatrudnionymi jako kierowcy u pozwanego, z których to zeznań wynika, że w spornym okresie powszechnie wiadomym było pracownikom pozwanej spółki, że tzw. dieta dzienna wskazana w umowach o pracę zawieranych z kierowcami zawiera zarówno dietę w ścisłym tego słowa znaczeniu, jak również ryczałt za nocleg. Przy ocenie zeznań wskazanych wyżej świadków uwadze Sądu nie umknął również fakt, iż niektórzy z nich pozostawali z pozwanym w sporze sądowym o wypłatę właśnie ryczałtu, tym samym uznać należy, iż ich zeznania w omawianym zakresie pozbawione są obiektywizmu ze względu na zainteresowanie sposobem rozstrzygnięcia niniejszego postępowania.

W odniesieniu do zeznań powoda E. S. należało im przyznać walor wiarygodności tylko w części, w jakiej podawał informacje o swoim zatrudnieniu i charakterze pracy kierowców u pozwanego oraz w zakresie dotyczącym niewykorzystania przez niego należnego urlopu wypoczynkowego. Jednocześnie Sąd odmówił wiary zeznaniom powoda w zakresie, w jakim powód odwoływał się do braku wiedzy w temacie składników wynagrodzenia i zasad wypłacania kierowcom diet na podróże zagraniczne i ich części składowych. W tej części zeznania powoda są bowiem sprzeczne z pozostałym materiałem dowodowym uznanym przez Sąd za wiarygodny, a nadto są one również wewnątrznie sprzeczne. Powód bowiem zeznał, że kiedy podejmował zatrudnienie w pozwanej spółce była mowa o regulaminach. Powód co prawda twierdził, że rozmowa ta toczyła się w kontekście czasu pracy, niemniej jednak przeczy to twierdzeniom powoda, że podejmując zatrudnienie nie wiedział o istnieniu takiego regulaminu u pozwanego i nie był z nim zapoznany.

Sąd dał wiarę zeznaniom R. S. przesłuchanego za stronę pozwaną uznając je za spójne, logiczne i zasadniczo zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Wobec nieusprawiedliwionego niestawiennictwa powoda J. R. na rozprawie, na którą został wezwany celem przesłuchania Sąd ograniczył dowód z przesłuchania stron do przesłuchania członka zarządu pozwanej spółki i powoda E. S..

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powodów zawarty w pkt 2 ppkt a, b, c, d pisma procesowego z dnia 16 września 2013 r. (k. 74 – 78) uznając, iż okoliczności wskazane we wnioskach dotyczą innych niż powodowie pracowników oraz regulaminu poprzedzającego regulamin wprowadzony w dniu 1 stycznia 2010 roku, a przez to nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, zaś sporne kwestie zostały wystarczająco udowodnione za pomocą dostępnych w postępowaniu środków dowodowych, z których wynika zasadniczo, że pracownicy byli informowani o możliwości zapoznania z treścią regulaminu, jednakże nie wszyscy zapoznawali się z jego treścią i podpisywali stosowne oświadczenia.

Sąd nie znalazł również podstaw do wystąpienia z wnioskiem o skierowanie zapytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego w kwestii zgodności przepisów wyszczególnionych w piśmie strony pozwanej z dnia 19 lutego 2015 r. (k. 263 – 270). W ocenie Sądu przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy nie pojawiły się bowiem wątpliwości związane z wykładnią kwestionowanych przez pozwanego przepisów w kontekście stanu faktycznego niniejszej sprawy i poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu powództwa J. R. i E. S. w zakresie żądania wypłaty na ich rzecz ryczałtów za noclegi z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju nie zasługują na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie spór toczył się wokół oceny zasadności roszczeń powodów o wypłatę ryczałtu za noclegi podczas pracy wykonywanej za granicą.

Wskazać należy, iż bezspornym w toku niniejszego postępowania było, iż powodowie wykonując zadania transportowe na rzecz pozwanej spółki byli w podróży służbowej, a co za tym idzie przysługiwały im zarówno dieta jak i ryczałt na pokrycie kosztów noclegu, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju w zw. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców, zgodnie z którym kierowcy w podróży służbowej, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalone na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 k.p. (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-109/04 K. K. (2) v. (...)).

Zgodnie bowiem z treścią art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców podróż służbowa, to każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu, na polecenie pracodawcy: a) przewozu drogowego poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, lub b) wyjazdu poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, w celu wykonania przewozu drogowego. Przy czym zauważyć należy, iż miejscowość, o której mowa w art. 2 pkt 4 lit. a, oznacza siedzibę pracodawcy, na rzecz którego kierowca wykonuje swoje obowiązki oraz inne miejsce prowadzenia działalności przez pracodawcę, w szczególności filie, przedstawicielstwa i oddziały. Natomiast pojęcie przewozu drogowego jest określone w rozporządzeniu (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego, zmieniającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) nr 213/98, jak również uchylającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Dz. Urz. UE L 102 z 11.04.2006, s. 1, z późn. zm.). Przepis art. 4 lit. a tego rozporządzenia stanowi, że przewóz drogowy oznacza każdą podróż odbywaną w całości lub części po drogach publicznych przez pojazd, z ładunkiem lub bez, używany do przewozu osób lub rzeczy.

Zgodnie natomiast z definicją zawartą w art. 77⁵ § 1 k.p., pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania (77⁵ § 3 k.p.).

Kwestię sporną w niniejszym postępowaniu interpretacja, czy dieta dzienna wskazana w umowach o pracę powodów zawierała również ryczałt za nocleg, czy też nie.

Zdaniem Sądu ze zgromadzonego niniejszej sprawie materiału dowodowego, jednoznacznie wynika, iż pozwany wypłacając pracownikom tzw. dietę dzienną w kwocie 48 euro wypłacał w tym również ryczałt za nocleg. Jak wynika bowiem z treści obowiązującego od dnia 1 stycznia 2010 r. u pozwanego Regulaminu wewnętrznego zawierającego Regulamin wynagradzania, ryczałt ten był immanentną częścią wypłacanej pracownikom tzw. diety dziennej. Regulamin ten uzupełniał i doprecyzowywał w tym zakresie kolejne umowy o pracę powoda, które w § 7 posługiwały się właśnie określeniem tzw. diety dziennej. Dodatkowo, jak wynika z ustaleń Sądu, każdy pracownik podpisując umowę o pracę był informowany ustnie przez przyjmującego go przedstawiciela pozwanej o wysokości indywidualnie ustalonej dla pracownika tzw. diety dziennej i jej składnikach, tj: diecie w ścisłym znaczeniu tego słowa, przeznaczonej na pokrycie kosztów żywienia i inne drobne wydatki i ryczałcie na noclegi w wysokości 15 euro. Pracownik oprócz uzyskanych ustnych informacji miał też realną możliwość zapoznania się z treścią Regulaminu Wynagradzania. Pozwana przykładła bowiem dużą uwagę do uzyskania od pracowników potwierdzeń faktu zaznajomienia się z postanowieniami regulaminu.

W konsekwencji, mając na uwadze poczynione przez Sąd ustalenia faktyczne, należy stwierdzić, że wbrew twierdzeniom powodów, zawierając umowę o pracę z pozwanym wiedzieli oni co składa się na tzw. dietę dzienną, o której mowa w umowie o pracę. Wskazać bowiem należy, iż w momencie zawierania umów o pracę powodowie zobowiązali się do przestrzegania wewnętrznego regulaminu pracodawcy. Powodowie jednocześnie nie sygnalizowali żadnych wątpliwości odnośnie treści tychże umów, jak również, nie odmówili ich podpisania, co w ocenie Sądu dodatkowo jednoznacznie wskazuje na to, iż mieli oni świadomość i akceptowali zasady rozliczeń podróży służbowych obowiązujące u pozwanego w spornym okresie. Niezależnie od powyższego nie sposób pominąć fakt, iż, jak zostało to przyznane w zeznaniach świadków, aspekt finansowy zatrudnienia w pozwanej spółce był wielokrotnie dyskutowany w mniej lub bardziej oficjalnych okolicznościach przez kierowców i wynikało z tego, iż mają oni świadomość składników swego wynagradzania, w tym diet.

W ocenie Sądu powyższej argumentacji nie podważa fakt niepodpisania przez powodów stosownego oświadczenia o zapoznaniu się z regulaminem. Zgodnie bowiem z treścią art. 77¹§ 6, kp, regulamin wynagradzania wchodzi w życie po upływie dwóch tygodni od dnia podania go do wiadomości pracowników, w sposób przyjęty u danego pracodawcy. Oznacza to najczęściej wywieszenie regulaminu na tablicy ogłoszeń czy pozostawienie do wglądu w ogólnodostępnym miejscu. Jego wejście w życie nie zależy od tego, czy i kiedy pracodawca udostępnił (indywidualnie) pracownikowi jego tekst (wyrok SN z dnia 21 lipca 1999 r., I PKN 165/99, OSNAPiUS 2000, nr 20, poz. 745).

W tym kontekście fakt złożenia lub nie przez pracownika na piśmie oświadczenia o zapoznaniu się z regulaminem ma znaczenie drugorzędne, a w razie niezłożenia przez niego stosownego oświadczenia na piśmie, fakt zapoznania pracownika z takim regulaminem może być przez pracodawcę dowodzony również przy użyciu innych środków dowodowych.

Powyższa argumentacja ma szczególne znaczenie w niniejszej sprawie. Stosując bowiem powyższe rozumowanie Sąd stanął na stanowisku, iż powodowie faktycznie znali regulamin obowiązujący u pozwanego w dacie podjęcia przez nich pracy. Wynika to bowiem z opisywanej przez świadków praktyki prowadzenia rozmów i ustaleń poprzedzających podpisanie z kierowcami umowy oraz z treści podpisanej przez powodów umowy o pracę, gdzie zobowiązali się stosować postanowienia regulaminu. Jednocześnie, jak wynika z zeznań powoda E. S., regulamin wewnętrzny był z nim omawiany w trakcie spotkania poprzedzającego podpisanie umowy. W tych okolicznościach fakt braku pisemnego potwierdzenia zapoznania z regulaminem w ocenie Sądu nie jest wystarczającą okolicznością by stwierdzić, że powodowie faktycznie nie znali jego treści lub nie mogli się z nim zapoznać.

W konsekwencji zastosowanie w niniejszej sprawie znajdzie argumentacja zawarta w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 25 lipca 2014 r. w sprawie IV Pa 117/14, w którym stwierdził on, że „pracownicy pozwanego już wcześniej doskonale zdawali sobie sprawę z tego, że „dieta” (nierzadko określana przez nich jako „delegacja”) pokryć ma wszystkie koszty związane z podróżami, w tym koszty noclegów (...) niekwestionowane było natomiast w tej sprawie, że pracownikom pozwanego przez cały okres ich zatrudnienia z tytułu podróży służbowych wypłacane były diety w wysokości wielokrotnie wyższej od ustalonej w omawianym powyżej Rozporządzeniu, a nadto, że pracownicy, na których rzecz wytoczono powództwa kosztów takich nie ponieśli, a zatem skierowane przeciwko pozwanemu żądania nie miały żadnych podstaw faktycznych, ani prawnych. (...). W konsekwencji – skoro kierowcy na postojach decydowali się nocować w kabinie pojazdu posiadającej odpowiednie miejsce do spania, to godzili się na taką formę i warunki odpoczynku, a aprobatą tych warunków wyłącza możliwość dochodzenia jakiegokolwiek rekompensaty za brak hotelu, albowiem takie miejsce do spania oznacza formę zapewnienia kierowcy bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia z 19.12.2002 r. (...). Powyższe rozważania prowadzą do wniosku i nie budzi żadnej wątpliwości Sądu to, że pracownicy już wcześniej doskonale zdawali sobie sprawę z tego, że „dieta” (nierzadko określana przez pracowników jako „delegacja”) ma pokryć wszystkie koszty związane z podróżami, w tym koszty noclegów. Podobne stanowisko wyraził ten sam Sąd nie uwzględniając wniesionych powództw w sprawie IV Pa 105/14 (wyrok z dnia 25 listopada 2014 r.)

Brak również podstaw, odnosząc się do zarzutu strony powodowej w kwestii nieważności zapisów obowiązującego regulaminu wewnętrznego pozwanej i sprzeczności z zapisami umowy o pracę, aby uznać powyższe regulacje za nieważne. Jak bowiem wskazano wyżej w umowie o pracę powodów pracodawca posłużył się sformułowaniem „dieta dzienna” i jak ustalono w toku postępowania, regulamin wynagradzania miał w tym zakresie charakter doprecyzowujący definicję tego pojęcia, a w konsekwencji zakres świadczeń przysługujących pracownikom w związku z podróżą służbową. Należy zatem stwierdzić, że postanowienia umowy o pracę powodów, wskazujące indywidualnie ustalony poziom ich diety dziennej i zastrzeżony w regulaminie ryczałt za noclegi w kwocie 15 euro będący częścią diety dziennej, w żaden sposób nie stanowią sprzeczności uregulowań obu dokumentów.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał roszczenia w tym zakresie za niezasadne i oddalił w tym zakresie oba powództwa.

Odnosząc się do żądania powoda E. S. o wypłatę ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy, należy wskazać na treść art. 171 § 1 k.p., który umożliwia pracownikowi otrzymanie ekwiwalentu za niewykorzystany przysługujący mu urlop.

Okoliczności rozpoznawanej sprawy wyraźnie prowadziły do uznania, iż faktycznie specyfika pracy kierowców, z powodu wykonywania przez nich pracy poza biurem pozwanej, niejako zmuszała pracodawcę do bardziej elastycznego podejścia do procedury udzielania pracownikom urlopu, ze względu na utrudnioną możliwość składania wniosku o udzielenie urlopu w formie pisemnej. W konsekwencji praktykowane było udzielanie urlopu w przypadku wniosku złożonego każdej formie z następczym pisemnym potwierdzeniem przez pracownika.

Jednocześnie, jak wynika z analizy akt sprawy i poczynionych przez Sąd ustaleń, za 2012 roku pozwany nie dysponuje ani pisemnymi wnioskami o urlop powoda E. S., ani żadnymi innymi dowodami aby powód takie wnioski zgłaszał w formie innej niż pisemna. Przesłuchani bowiem na tę okoliczność pracownicy pozwanej nie byli w stanie w sposób jednoznaczny określić ani kiedy powód składał wnioski o urlop, w jakiej formie oraz kto te wnioski zaakceptował. Tymczasem art. 94 k.p., nakłada na pracodawcę m.in. obowiązek prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akt osobowych pracowników i przechowywania tej dokumentacji w warunkach niegroźących uszkodzeniem lub zniszczeniem. W konsekwencji „Pracodawca, który wbrew obowiązkowi przewidzianemu w art. 94 pkt 9a KP nie prowadzi list obecności, list płac ani innej dokumentacji ewidencjonującej czas pracy pracownika i wypłacanego mu wynagrodzenia, musi liczyć się z tym, że będzie na nim spoczywał ciężar udowodnienia nieobecności pracownika, jej rozmiaru oraz wypłaconego wynagrodzenia.” (wyrok SN z 1999.05.14, sygn. akt I PKN 62/99 OSNP 2000/15/579, podobnie w orzeczeniu Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 2003.04.10, sygn. akt III APa 40/02, publik. w OSA 2003/12/43.)

Jak widać z przytoczonej argumentacji to pracodawca odpowiada za właściwe prowadzenie dokumentacji pracowniczej, a uwzględnienie przy tym zasady, iż zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne każe stwierdzić, iż w rozpoznawanej sprawie pozwany nie przedstawił żadnego dowodu potwierdzającego fakt występowania przez powoda z wnioskiem o urlop i udzielenia mu takiego urlopu w 2012 roku w przysługującym mu wymiarze 24 dni. Zatem Sąd po dokonaniu analizy materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i nie kwestionowania przez pozwanego wyliczeń ekwiwalentu od strony rachunkowej, przychylił się do żądania powoda i orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 kc w zw. z art. 300 kp mając na uwadze żądanie pozwu i datę ustania zatrudnienia powoda E. S. w pozwanej spółce.

Przechodząc do rozważań w zakresie roszczenia powoda J. R. o zwrot niesłusznie dokonanych przez pracodawcę potrąceń z diet należnych pracownikowi, należy uznać, że zasługuje ono na uwzględnienie jedynie częściowo.

Zgodnie bowiem z treścią art. 87 § 1 kp i art. 91 § 1 kp, z **wynagrodzenia za pracę** - po odliczeniu składek na ubezpieczenia społeczne oraz zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych - podlegają potrąceniu tylko następujące należności:

- 1) sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych;
- 2) sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne;
- 3) zaliczki pieniężne udzielone pracownikowi;
- 4) kary pieniężne przewidziane w art. 108.

Należności inne niż wymienione w art. 87 § 1 mogą być potrącane z wynagrodzenia pracownika tylko za jego zgodą wyrażoną na piśmie.

Wobec braku w Kodeksie pracy regulacji dotyczących potrącania z innych należności niż wynagrodzenie za pracę, odpowiednie zastosowanie jako najbardziej zbliżone znajdują uregulowania Kodeksu cywilnego dotyczące potrącenia. Zgodnie zaś z art. 498 § 1 i 2 kc, gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Jednocześnie zgodnie z art. 505 kc, nie mogą być umorzone przez potrącenie: wierzytelności nieulegające zajęciu, wierzytelności o dostarczenie środków utrzymania, **wierzytelności wynikające z czynów niedozwolonych**, wierzytelności, co do których potrącenie jest wyłączone przez przepisy szczególne.

Mając zatem na uwadze powyższe ograniczenia wskazać należy, że pracodawca niezasadnie potrącił z **diet** naliczanych powodowi J. R. kwoty wyasygnowane celem zapłaty za mandaty nałożone na powoda .

W odniesieniu zaś do kwoty 3906,90 zł, która stanowiła zaliczkę pobraną wcześniej przez powoda na poczet kosztów podróży należy stwierdzić, że przepis art. 831 § 1 pkt 1 k.p.c. wyłącza spod egzekucji sumy i świadczenia w naturze wyasygnowane na pokrycie wydatków lub wyjazdów w sprawach służbowych, ale jedynie dopóki służą właśnie pokryciu kosztów takiej podróży. Z chwilą pokrycia dokonania już wydatków, pozostałe u dłużnika nierozliczone środki przestają korzystać z powyższych ograniczeń (E. Wengerek: Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, Warszawa 1972, s. 260). Zważywszy na powyższe przepisy, w ocenie Sądu pozwany mógł potrącić z diet powoda nierozliczoną przez niego zaliczkę pobraną przez powoda na potrzeby wcześniejszego wyjazdu służbowego.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o treść wskazanych wyżej przepisów, orzeczono jak w punkcie 3 wyroku, oddalając powództwo w pozostałej części.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania nastąpiło w oparciu o treść art. 100 k.p.c. stosownie do wartości przedmiotu sporu i ostatecznego wyniku procesu.

W konsekwencji Sąd dokonując stosunkowego rozdzielenia kosztów, zważywszy na spis kosztów przedstawiony przez pełnomocnika powodów określił koszty zastępstwa procesowego pozwanej obciążające powodów w wysokości 1.572 zł od E. S. (biorąc pod uwagę, że wygrał on proces jedynie w ok. 4 %) oraz w wysokości 1.686 zł od J. R. (biorąc pod uwagę, że wygrał on proces jedynie w ok. 2%), przy zastosowaniu stawki minimalnej wynikającej z § 11 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002r. nr 163, poz 1349 z późn. zm.)

Na podstawie art. 477² § 1 k.p.c. sąd nadał wyrokowi w pkt 3 rygor natychmiastowej wykonalności na rzecz J. R. do kwoty 935,33 zł oraz wyrokowi w pkt 1 na rzecz E. S. do kwoty 1.581,37 zł, tj. wynikającej z wysokości należności zasadzonych na rzecz powodów i nieprzekraczającej wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia powodów

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w wyroku.

SSR Ewa Dmitruk

Zarządzenie: (...)